

Oponentský posudek bakalářské práce Tadeáše Chyšky *Tělesnost a identita v postmoderní spekulativní fikci: Ghost in the Shell*

Postmoderní filosofie je příhodný nástroj k analýze kyberpunku a autor práce ji využívá podnětným způsobem. V úvodu si vytyčuje cíl „pokusit se zpřístupnit vybrané koncepty postmoderního myšlení skrze narativ klasického kyberpunkového díla ‚Ghost in the Shell‘“ (s. 8) a to v práci bezpochyby splňuje. Na příkladu hlavní hrdinky Motoko, která zápasí se svou identitou (neví, zjednodušeně řečeno, zda je člověk nebo stroj), ukazuje, jak lze její příběh uchopit pomocí feministické kritiky karteziánského subjektu Elizabeth Groszové, konceptu „kyborga“ Donny Harawayové a freudovsko-lacanovské psychoanalýzy. Autor tento úkol práce, který je jejím hlavním úkolem, zvládá velice dobře a při sledování filmu lze vidět, že koncepty, které na něj aplikuje, opravdu sedí.

Co lze práci vytknout jsou nejasnosti kolem dvou různých stylů čtení, které autor od určité části práce na sledované dílo aplikuje, totiž čtení „konstruktivního“ a „dekonstruktivního“. Především první, „konstruktivní“ čtení zůstává až do závěru práce zmateně definované – autor v úvodu práce píše, že v konstruktivním čtení dějového narativu filmu mají vyvstat určité myšlenkové „konstrukty“, jako je např. „karteziánský dualismus, pojem ducha a transcendence bytí (mysli)“ (s. 9), ale v průběhu práce se ukáže, že toto čtení znamená ještě něco trochu jiného, spíše čtení skrze jakousi širší, celkově „mainstreamovou“ pozici současné (resp. moderní, nikoli postmoderní) racionality, do níž spadají i další, dříve nejmenované, konstrukty jako např. duality muž-žena, člověk-stroj a s nimi spojené „stereotypní“ předsudky. Tuto širší definici konstruktivního čtení se dozvídáme až v samotném závěru práce, což je poměrně matoucí – stálo by za to ji uvést již na začátku kapitoly, kde se konstruktivní čtení objevuje, aby byla celá záležitost vyjasněna. Celkově by stálo za to prvky onoho konstruktivního čtení jasněji vymezit, nejlépe malým shrnutím na konci kapitoly. Samy totiž v průběhu textu jaksi náhodně „vyplouvají“ a zase „zaplouvají“, čtenář o nich nemá moc dobrý přehled a po dočtení kapitoly si není jistý, co do něj tedy mělo spadat.

Nejasnost se pak také často projevuje v syntaxi jazyka, jímž je práce napsána. Autor se očividně inspiroval stylem, kterým píše postmodernističtí autoři (na čemž není nic špatného – je to volba jeho vkusu), ovšem přejal tento styl i s jeho notoricky známými neduhy, tedy s jeho častou obskurností a sklonem ke zbytečnému opisování jednoduchých, a mnohdy i ve filosofii „starých známých“, myšlenek záplavou „avantgardně“ znějících slov. Z akademického hlediska by bylo, dle mého názoru, prospěšnější, kdyby byla práce napsána trochu jasnějším, lidově řečeno „normálnějším“ jazykem, aby bylo vždy jasně vidět, co chtěl autor říci. Práci by celkově prospěla editace, protože chyb ve větné skladbě, gramatických chyb a překlepů je v ní opravdu hodně.

Co se ale týče pozitiv, za jeden z nejsilnějších momentů práce považuji úvahu z téměř samého závěru týkající se podstaty subjektivity nově vzniklé bytosti, která se v *Ghost in the Shell* objeví po splnutí myslí Motoko a Loutkáře (jakéhosi „záporáka“ filmu). Zde se možná nabízí potenciál pro další směr bádání, pokud by se autor chtěl věnovat tomuto tématu i nadále.

Celkově vzato je z práce cítit, že autor byl inspirován a téma jej bavilo, ovšem někdy se nechal příliš unést svým zápallem a nevěnoval dostatek pozornosti strukturaci svých myšlenek a jasnosti sdělení. Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení **velmi dobře (2)**.

V Praze 1.9.2024

Marek Vodička